

nutím o žalobě co do odstavce 2 t. j. o žalobě o plnění. Dosud nejde o žalobu podle § 228 c. ř. s., nýbrž o žalobu o plnění, t. j. soud musí především uvážiti a rozhodnouti o nároku na plnění a teprve podle tohoto rozhodnutí se ukáže, zda žaloba o zjištění jest předpokladem žaloby o plnění. Další provedení bude jen formální, t. j. soud uváží jedině, zda rozhodnutí o nároku zjišťovacím má pojeti do rozsudkového výroku, či je prostě pominouti a rozhodnouti jen o plnění. Teprve, zamítne-li soud žalobu o plnění, bude uvažovati o tom, zda žaloba o zjištění bude moci obstáti jako samostatná žaloba podle § 228 c. ř. s., zejména, bude-li žaloba o plnění zamítnuta jen jako předčasná nebo z podobných důvodů. Ježto o žalobním nároku na plnění bude dále jednáno a rozhodnuto teprve po doplnění řízení, jest jakákoliv úvaha o žalobě o zjištění dosud předčasná. Žalobkyně nežádá více než zrušení rozsudku, tento návrh jest oprávněn a jest věc vrátiti k dalšímu jednání prozatím o návrhu na plnění. Potvrzením rozsudku, zamítajícího žalobu, neposoudil tudíž odvolací soud věc správně po právní stránce.

Opak jest říci, pokud odvolací soud zrušil rozsudek soudu prvé stolice v další jeho části. Žalobkyně žaluje především o zaplacení určité částky peněžité s příslušenstvím k placení do 14 dnů. Odvolací soud vyložil po této stránce správně žalobní žádání, uznav, že toto dobové označení vztahuje se na první větu odstavce 2 žádání toho. K této první větě připojila žalobkyně další větu počínající se slovy »in eventum«, jichž význam vyložil odvolací soud taktéž správně. Není třeba uvažovati již nyní o oprávněnosti této další žalobní žádosti, stačí, že dodatkem tím nebyla soudu vzata možnost a tím i povinnost, by rozhodoval o žádosti o zaplacení do 14 dnů (první věta druhého odstavce). O této části žalobního žádání musí soud uvážiti a rozhodnouti v každém případě. Vyhoví-li jí, nepotřebuje uvažovati o další, eventuální žalobní prosbě, uplatněné jen pro případ, že by nebylo vyhověno předchozímu žalobnímu žádání. Teprve, kdyby soud nevyhověl žalobě o zaplacení do 14 dnů, bude uvažovati o tom, zda eventuální žalobní žádání jest přípustné neb oprávněné ať podle doslovu ať i co do věci. Pro rozhodnutí o rekursu stačí, že dodatek ten nevyklučuje rozhodnutí o žalobní prosbě o placení do 14 dnů, po případě že nečiní ji tak neoprávněnou, by žaloba mohla býti zamítnuta bez dalšího jednání. Pokud nebylo právoplatně rozhodnuto o žalobě o placení do 14 dnů, nelze vůbec uvažovati o dodatku »in eventum«.

Čís. 9489.

Za platnosti smlouvy mezi Československou republikou a republikou Polskou ze dne 6. března 1925 č. 5/1926 sb. z. a n. nesmějí československé soudy rozhodovati o rozvodu, rozluce nebo neplatnosti manželství polských státních příslušníků.

(Plenární rozhodnutí ze dne 28. prosince 1929, Pres. 1093/29.)

Senáty nejvyššího soudu rozešly se ve výkladu čl. 7 smlouvy mezi Československou republikou a republikou Polskou. Podle rozhodnutí

ze dne 9. srpna 1927 č. 7230 sb. n. s. nebyla jim dotčena příslušnost československých soudů rozhodovati manželské spory polských státních příslušníků, smysl a význam smlouvy spočívá toliko v tom, že nálezy vydané v manželských věcech příslušníků jednoho státu úřady druhého státu, nemají platiti v domovském státě manželů. Naproti tomu byl jiným senátem projeven názor, že smlouvou s Polskem byla založena nezhojitelná příslušnost soudů jednoho státu, rozhodovati v manželských věcech příslušníků státu druhého, k níž vzhledem k § 477 čís. 3 c. s. ř. nutno přihlížeti z úřadu v každém období řízení. **S e s í l e n ý s e n á t n e j v y š š í h o s o u d u**, svolaný jeho prvním presidentem k ochraně jednotnosti judikatury schválil výklad druhý.

D ů v o d y:

Sporné odstavce čl. 7. úmluvy znějí: 1. Uznati o platnosti manželství, o rozluce neb rozvodu od stolu a lože jsou výlučně příslušny úřady státu, jehož příslušníkem jsou manželé v čas podání žaloby nebo žádosti. Jsou-li manželé v tu dobu různého státního občanství, jsou výlučně příslušny úřady státu, do kterého manželé naposled společně náleželi. 3. Nálezy úřadů jmenovaných v odst. 1. budou uznány na území druhé strany. Obdobná ustanovení jako čl. 7 o věcech manželských obsahují čl. 9 o manželském původu dítěte a čl. 11 o prohlášení osoby za mrtvou. I tu jest rozhodování vyhrazeno úřadům domovského státu dítěte nebo nezvěstné osoby, a dodává se, že jejich rozhodnutí budou uznána na území druhé smluvní strany. Do slova stejný předpis jako čl. 7 smlouvy s Polskem obsahuje ve čl. 19 úmluva mezi republikou Československou a královstvím Rumuským ze dne 7. května 1925 č. 171/1926 sb. z. a n. Také spory o manželský původ dítěte, o uznání nemanželského otcovství k dítěti, rozhodnutí o legitimaci a potvrzení smlouvy o osvojení příslušejí podle čl. 21 této úmluvy vždy soudům nebo úřadům jedné smluvní strany, ale nálezy jejich mají míti platnost i na území druhého státu. Dále má obdobná ustanovení i smlouva mezi Československou Republikou a královstvím Srbů, Chorvatů a Slovinců ze dne 17. března 1923 č. 146/1924 sb. z. a n., a to ve čl. 34 o věcech manželských, ve čl. 31 a 33 o prohlášení za mrtva a o sporech o manželský původ dítěte. První i třetí odstavec čl. 34 shodují se naprosto s prvním a třetím odstavcem čl. 7 smlouvy s Polskem. Vzhledem k tomu, že zcela stejná ustanovení o rozhodování ve věcech manželských jako smlouva s Polskem mají ještě dvě jiné mezinárodní smlouvy Československé republiky, a že ve všech třech smlouvách se stejně jako rozhodování ve věcech manželských upravuje také rozhodování o jiných otázkách osobního stavu (statusových), nelze předpokládati, jak činí rozhodnutí č. 7230 sb. n. s., že se při stylisování sporného článku 7 smlouvy s Polskem přihodilo nedopatření. Jestliže sporné pravidlo má také v doslovu, v jakém bylo smluveno, jasný a určitý smysl, musí býti podle § 6 obč. zák. vyloženo v tomto smyslu. O tomto smyslu nelze pochybovati. Dvakrát v prvním odstavci zdůrazněné výlučnosti příslušných úřadů domovského státu k rozhodování manželských sporů vlastních příslušníků nelze podle běžného významu užitých slov v jejich souvislosti rozuměti jinak, nežli že soudy a úřady druhého státu

jsou z rozhodování těchto sporů vyloučeny. Nepříslušnost jejich jest prohlášena za naprostou, tedy nezhojitelnou. Protože jenom soudy domovského státu jsou příslušné a soudy druhého státu nezhojitelně nepřislušné, byla v třetím odstavci sporného článku právní moc nálezů domovských úřadů rozšířena na území druhé smluvní strany. Ustanovení to platí ovšem nejenom pro nálezy vyhovující žalobě o neplatnost, rozlučku nebo rozvod manželství, nýbrž také pro nálezy takovou žalobu zamítající. Smlouvou měl býti znemožněn nežádoucí stav, aby určité otázky osobního stavu byly rozhodovány podle různého práva, nebo třeba i podle téhož práva, ale různě. Jako mělo býti znemožněno, aby nezvěstný byl v jednom státě pokládán za živého, v druhém smluvním státě za mrtvého, dítě v jednom státě za manželské, v druhém za nemanželské, nemá ani manželství býti v jednom státě platným a trvajícím, v druhém však neplatným, rozvedeným nebo rozloučeným. Smlouvou byla pro určité otázky statusové, k nimž náleží i otázky manželského svazku, území smluvních států sloučena v jednotnou právní oblast, aby nebylo o nich rozhodováno dvakrát a různými úřady nebo soudy. Ve věcech manželských byly za příslušné prohlášeny výlučně soudy domovského státu. Že taková byla i vůle smluvních států při ujednání smlouvy, plyne ze sdělení ministerstva spravedlnosti č. 99/1928 věstn., jímž byly soudy upozorněny, že nejenom podle tří smluv shora uvedených, nýbrž i podle mezinárodního práva samého platí zásada, že ve statusových věcech, k nimž náleží zejména rozhodnutí o platnosti manželství, rozlučky nebo rozvodu, příslušny jsou rozhodovati toliko úřady (soudy) státu, jehož příslušníky jsou manželé v době rozhodnutí. Ať jsou skutečná pravidla práva mezinárodního jakákoliv, sdělení ministerstva spravedlnosti, jež svým zástupcem jménem státu všechny tři opětně zmíněné mezinárodní smlouvy ujednávalo, nebo aspoň spoluujednávalo, jest autentickým dokladem pravé vůle smluvních stran, jež vylučuje jakýkoliv výklad jiný. Tím jest v čelo položená právní věta odůvodněna.

Čís. 9490.

Usnesení opatrovnického soudu, jímž bylo jednomu z manželských rodičů nařízeno, by odevzdal dítě druhému rodiči, nelze vynucovati exekuci podle § 354 ex. ř., nýbrž jen vhodnými donucovacími prostředky podle § 19 nesp. říz.

(Rozh. ze dne 28. prosince 1929, R I 879/29.)

Návrhu manželské matky proti otci, by byla povolena exekuce podle § 354 ex. ř. k vynucení odevzdání dítěte, soud první stolice vyhověl. Rekursní soud napadené usnesení zrušil. Důvody: Nárok, k jehož vymožení byla navržena a povolena exekuce podle § 354 ex. ř., jest nárokem z osobního práva rodinného, jež nelze vymáhati podle tohoto ustanovení ex. ř., nýbrž jest o něm jednati a rozhodnouti v řízení nesporném podle § 19 nesp. říz. soudem opatrovnickým, který učiní přiměřené opatření podle stavu věci. Povolení exekuce podle § 354 ex. ř. i s předchozím řízením exekučním jest zmatečným podle § 477 čís. 6 c. ř. s. a § 78 ex. ř.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.